

משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

ניתוח תרבותי-ביקורתי

של אלימות ודימוי גוף- חלק א

מאת: אתי פרנקו

מה נלמד היום?

- ✓ הקשר בין התקשורת לבין עיצוב תפיסת עולם
- ✓ השפעה וסוגי השפעות
- ✓ סוגיית האלימות במדיה ותסמונת "העולם האכזר"

ייצוג

- ייצוג הוא דימוי, שיקוף או שיחזור של דבר מה ב"עולם האמיתי".
- הכוונה לחפץ, אדם, קבוצה או מאורע אשר יוצגו או תוכו באופן כלשהוא

הפער בין ייצוג תקשורת למציאות

קיים פער בין המציאות לבין הייצוג הטלוויזיוני שלה

השקפת
עולם

חד קוליים

בררניים

תיווך

מוגבלים

ממוסגרים

הפער בין ייצוג תקשורת למציאות

- המציאות המוקרנת על המסך משפיעה על אמונותינו ומנחילה דימויים על המציאות.
- היא מייצרת עבורנו מציאות סימבולית

מהי השפעה – אפקט?

- תוצאה של אינטראקציה חברתית בין שני גורמים משפיע ומושפע, כאשר המשפיע מחולל אצל המושפע תגובה כלשהי.
- **השפעת התקשורת** הינה התגובה אשר מחולל המוען אצל הנמען כתוצאה מחשיפה לתהליך תקשורת כל שהוא.

סוגי השפעות:

התנהגותית

רגשית

קוגניטיבית

סוגי השפעות – טווח השפעה

”זה חולני - תפסיקו”: ליצנים מפחידים עם נשק מעוררים בהלה ברחבי הארץ

סוגי השפעות – טווח השפעה

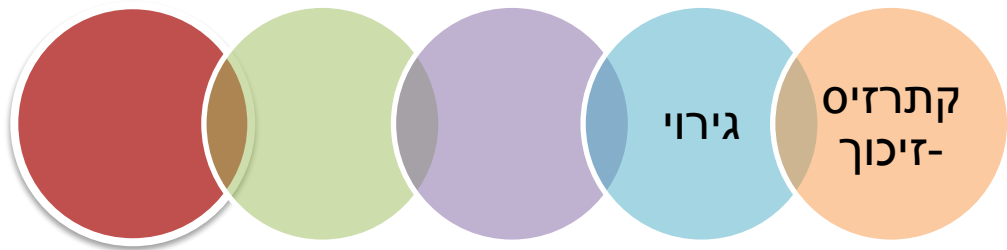
טווח קצר תופעה חולפת, התלויה בזמן
ובמקום

טווח ארוך חשיפה מתמשכת
ותוצאותיה אינן מורגשות מיד

הקשר בין חשיפה לאלימות במדיה לאלימות בחברה

תיאוריות העוסקות בהשפעת אלימות במדיה

תיאוריית
גירוי לאלימות

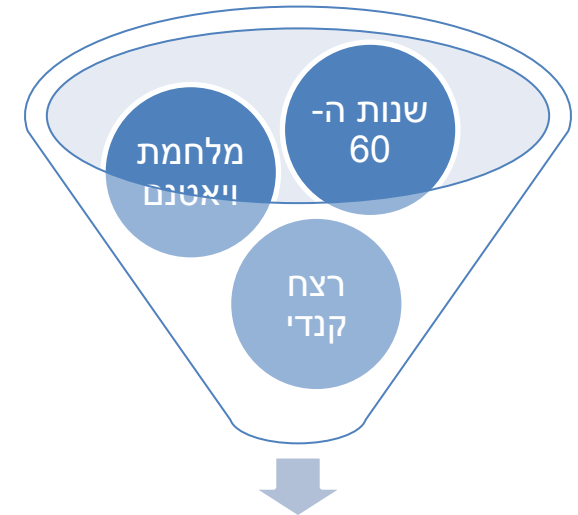
תיאוריית
קתרזיס- זיכוך

גישת התירבות (גרברנר וגרוס)

GEORGE GERBNER & LARRY GROSS 1980

- שיטת המחקר: בדיקת מתאם בין תוכן של המשדרים לבין תפיסות עולם של צופים. המחקר נעשה באמצעות סקרים
- מחקר המתפרש על פני 22 שנה

טענות על אלימות בטלוויזיה

cultivation theory

טיפוח תפיסת העולם

הנחות מוצא:

- התקשורת תופשת מקום מרכזי בחיי היום יום
- המדיה משכפלת תבנית חוזרת ונשנית של מסרים ודימויים
- נוצרת מציאות סימבולית

תרגיל

העריכו את מספר
השעות ביום,
בממוצע, שאתם
מבלים מול מסכים
? בצריכת מדיה

הממצאים - גישת התרבות

- **צופים קלים** - הפרידו בין המציאות המוצגת במדיה למציאות האמיתית, בה האלימות קיימת פחות.
- **צופים כבדים** - תופסים את חיי היום יום כפי שהם רואים במדיה, כלומר מציאות אלימה מאוד

ממצאי המחקר:

סינדרום העולם האכזר

- חשיפה לטלוויזיה רווית האלימות גורמת לצופים להאמין שהעולם אלים ומסוכן
- ככל שהצופה נחשף יותר לטלוויזיה כך גוברת אמונתו שהעולם אלים ומסוכן.

היכן ממוקמת תיאוריית "התירבות" בטווח ההשפעות?

קתרזיס, גירוי, למידה וחקוי, חיזוקים, תירבות

תיאוריית "התירבות" - השפעה לטווח ארוך

טיפול תפיסת עולם

- התקשורת מטפחת תפיסת עולם בתודעת הצופים לתקופות זמן ארוכות.
- "עולם מיד שניה" - החשיפה המתמדת לתקשורת מטפחת תמונת עולם דומה לזו המוצגת בתקשורת
- ככל שהצפייה כבדה יותר כך יטשטש הצופה בין המציאות האמתית למציאות הסימבולית בתקשורת.

תרגיל – שיעור הופעת האלימות במדיה

	מציאות	מציאות מתווכת בתקשורת
הסיכוי של אנשים להיפגע	0,32	
אחוז מקצועות שומרי החוק באוכלוסייה	1	
שיעור פשעים אלימים	10	
שיעור הרציחות בין זרים	16	

מחקר - תמונת עולם המוצגת במדיה

	מציאות	מציאות מתווכת בתקשורת
הסיכוי של אנשים להיפגע	0,32	64.4
אחוז מקצועות שומרי ? החוק באוכלוסייה	1	15
שיעור פשעים אלימים	10	77
שיעור הרציחות בין זרים	16	58

ממצאי המחקר 1985 (גרבר וגרוס ואחרים)

חשיפה לאלימות בקרב ילדים

- 50,000 ניסיונות רצח עד גיל 16
- 20,000 מעשי רצח
- 100,000 מעשי אלימות אחרים עד לסיום יסודי

ממצאי המחקר 1985 (גרבר וגרוס ואחרים)

חשיפה לאלימות בקרב ילדים

- פי 10 מקרי פשיעה בטלוויזיה ביחס למציאות האמריקאית.
- 22 מקרים אלימות לשעה בתוכניות סוף שבוע לילדים

תסמונת העולם האכזר

- ❖ העולם הסימבולי נשלט על ידי על ידי אלימות
- ❖ האדרת חשיבות הכוח בפתרון בעיות
- ❖ לגיטימציה להתנהגות אלימה

אז מה השלכות?

תסמונת העולם האכזר

- ❖ טשטוש הרגישות לסבל
- ❖ פגיעות - טיפוח פחד מפני המציאות החברתית
- ❖ פחד כאמצעי שליטה
- ❖ יצירת מציאות סימבולית המחזקת את הסדר החברתי

סרקו אותי

דם ועינויים: למה הטלוויזיה שלנו אלימה כל כך?

ב"סיפורה של שפחה" מחשמלים, שורפים ידיים ומקצצים אוזניים, ב"ווסטוורלד" עורפים ראשים, קוטעים איברים וטובחים בהמונים – ועוד לא הגענו ל"משחקי הכס". כך הפכו מחזות הזוועה לסממן של איכות ויוקרה בטלוויזיה ולטרנד הכי אלים שנראה על המסך. זהירות ספוילרים

יוני בינרט פורסם: 11.05.18, 09:12

משימה

מה **הטענה המרכזית** של כותב המאמר?

כיצד הכתבה מדגימה את הרעיון של
"השערת העולם האכזר"?

מהי **עמדתכם**?

הדגימו מפרק **בסדרה** בה תבחרו.

מאמר:
למה הטלוויזיה שלנו אלימה
כל כך?

משרד החינוך

תודה שהשתתפתם

משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

ניתוח תרבותי-ביקורתי

אלימות ודימוי גוף - חלק ב'

מאת: אתי פרנקו

מה נלמד היום?

- ✓ ייצוגים של יופי - מיתוס אידאל היופי
- ✓ השפעת המדיה על דימוי גוף
- ✓ הקשר בין חשיפה למדיה לבין דימוי גוף

פגום

ניתוח ביקורתי השפעת מיתוס מודל היופי

"מיתוס היופי"

- ❖ "מיתוס היופי" הוא מושג שהגתה נעמי וולף
- ❖ גישה לניתוח ביקורתי פמיניסטי
- ❖ אמצעי תרבותי פטריאכלי המשעבד בעיקר נשים.

מיתוס מודל היופי

❖ התקשורת ועולם הפרסום משכפלים את מיתוס היופי מכל פינה.

❖ יופי נשי אידיאלי מייצר אשליה של שלמות מוחלטת נקיה מכל פגם.

איך תשיגי אף צר

מיתוס מודל היופי

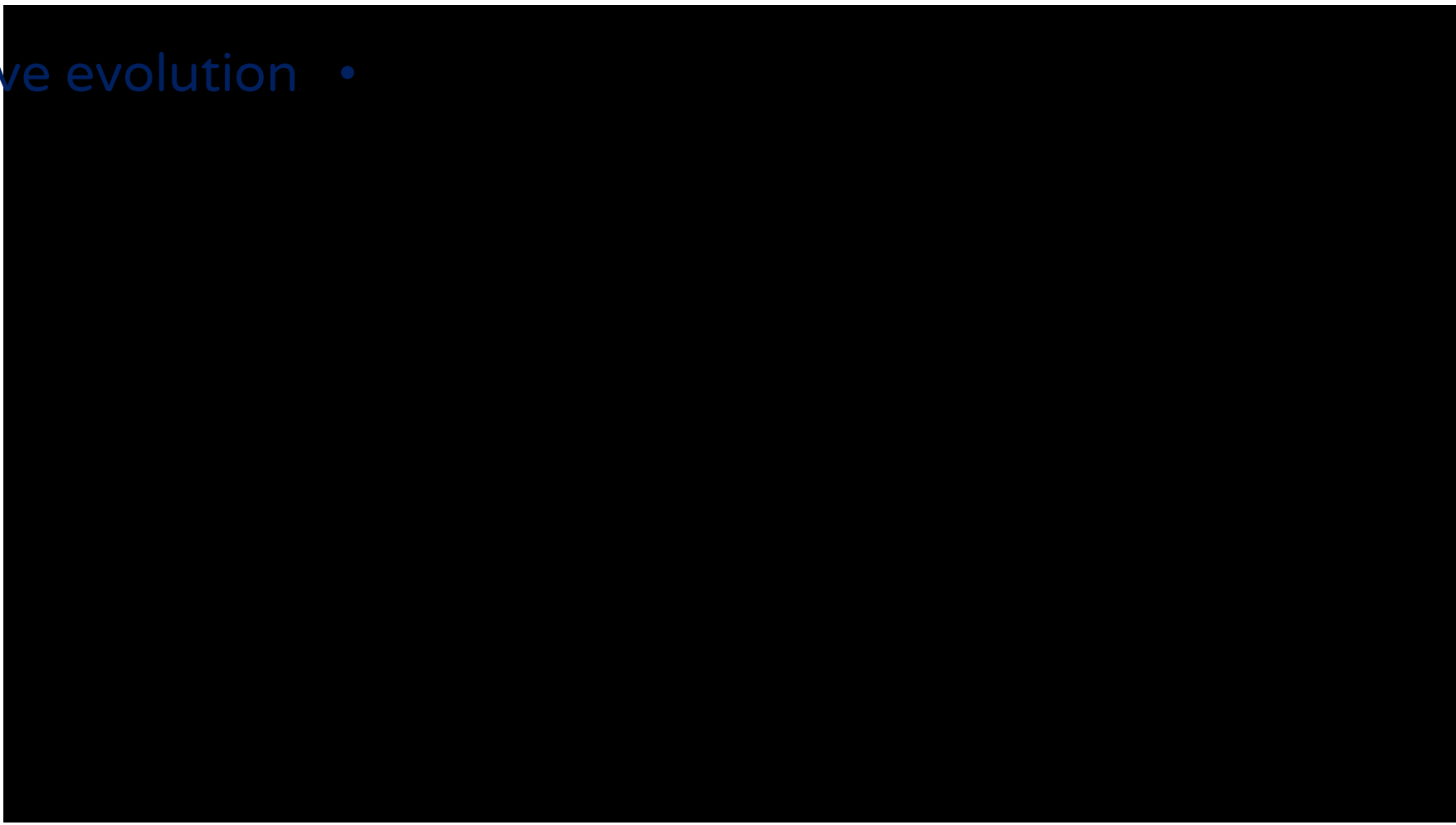
- ❖ אשליה שאינה יכולה להגיע לידי מימוש
- ❖ אשליה זו מושגת באמצעות עיבוד תמונה
- ❖ היופי הוא תוצאה של מוצר או דפוס התנהגות ולא הפרט עצמו.

dove evolution •

-

מיתוס היופי- אובייקט מיני

למה הכוונה?

- הפרסומת נוטה למסגר את ייצוג האישה דרך מוטיבים מיניים
- התוצאה- המיניות מתפרשת כתכונה מהותית של נשיות
- המיניות נכנסת לסכמה של אידיאל היופי

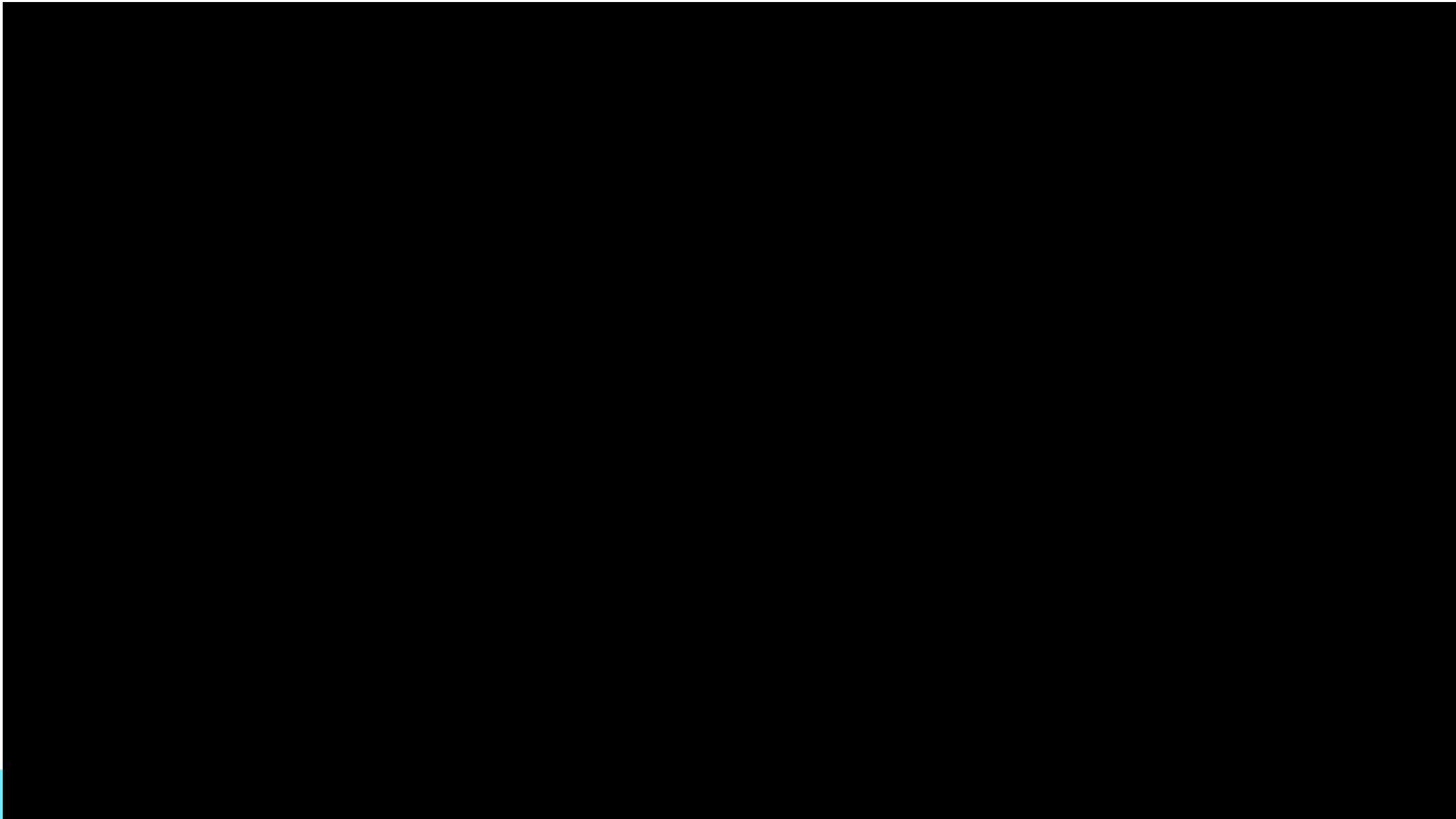

"החפצה" ופרגמנטציה

איברי גוף חשופים,
תנוחות פרובוקטיביות,
שפתיים חושניות,
הצגה מקוטעת של
חלקי גוף.

מהו דימוי גוף?

○ אנו מפתחים סכמה של תפיסה עצמית הכוללת את דימוי הגוף שלנו.

○ תמונה של הגוף שלנו כפי שאנו יוצרים אותה בתודעתנו

○ דרך שאנשים תופסים את גופם ומעריכים כי הוא נתפס בעיני אחרים

המדדה ודימוי הגוף

- המדדה זמינה, מיידית ונמצאת בכל מקום
- המדדה חושפת אותנו לדימויים ויזואליים המציבים אידיאל יופי.
- עיבוד תמונה הכולל שינוי פרופורציות גוף ריטוש וליטוש יוצרים אידיאל שאינו בר השגה.

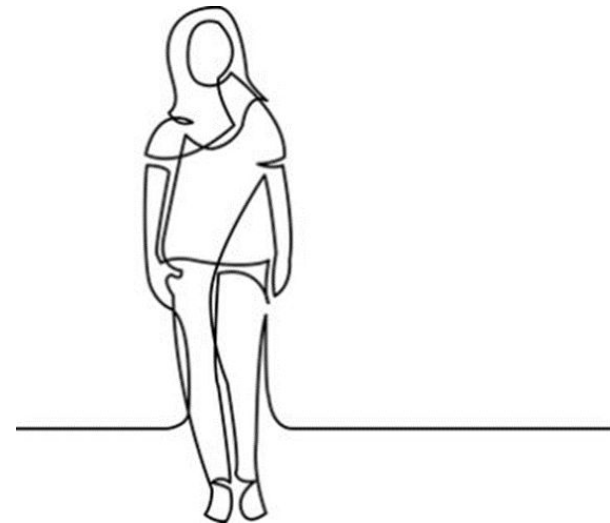
דימוי גוף שלילי

❖ מתבטא בחוסר שביעות רצון מהגוף

❖ סתירה בין תפיסות סובייקטיביות של הפרט

את גופו אל מול האידיאל שהוא **מציב**

לעצמו או **שמוצב לו**

גוף אידיאלי – ניתוח ביקורת

המדדה ודימוי הגוף

- השפעה ישירה על עיבוד התפיסה העצמית של הגוף האישי
- היא משכפלת ומעודדת הפנמה של אידיאל הגוף כגוף רזה.

המדיה ודימוי הגוף

- קושרת בין הצלחה, נעורים ופופולריות,

לרזון

- לעומת זאת, קושרת בין שומן לבין עצלנות,

היעדר כוח רצון ואף חוסר שליטה

המציאות קצת יותר מורכבת

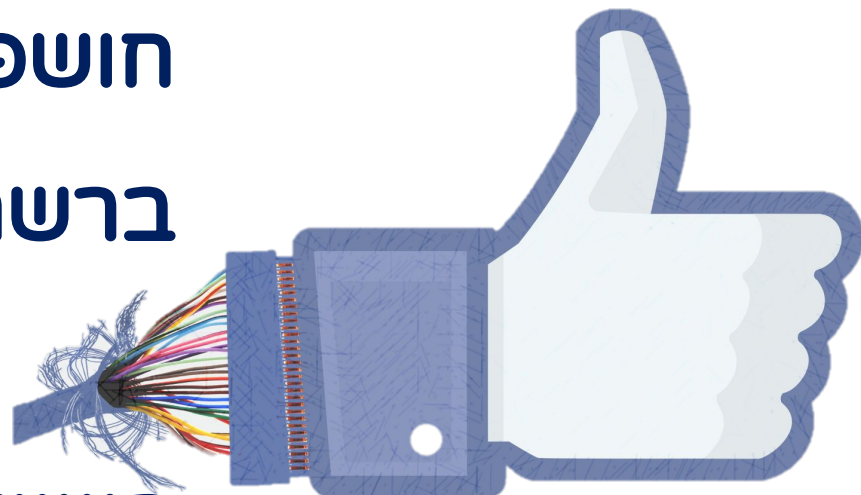

המדיה ודימוי הגוף – הרשת החברתית

• שיתוף תמונות של אחרים ושל "עצמי"

חושפות את המשתמשים לשיפוט ודירוג

ברשתות החברתיות

• השוואה חברתית בדגש על ניראות חזותית

(ויזואלית)

דימוי גוף שלילי

הקשר בין חשיפה לתקשורת להפרעות אכילה

דפנה למיש

סימפטומים
של הפרעת
אכילה

חוסר
שביעות רצון
מהגוף

הפנמה של
סטריאוטיפ
אידיאל היופי

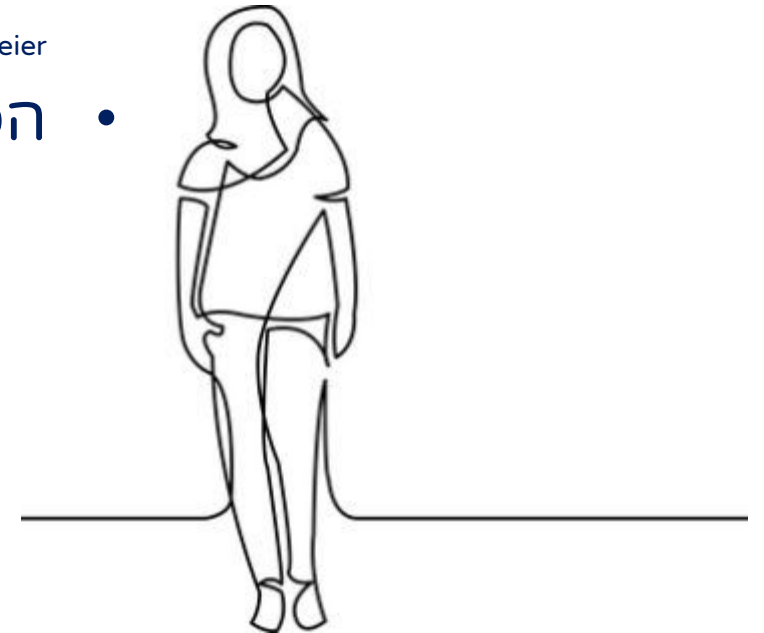
חשיפה
לתקשורת

טיפול תפיסת עולם- דימוי גוף שלילי

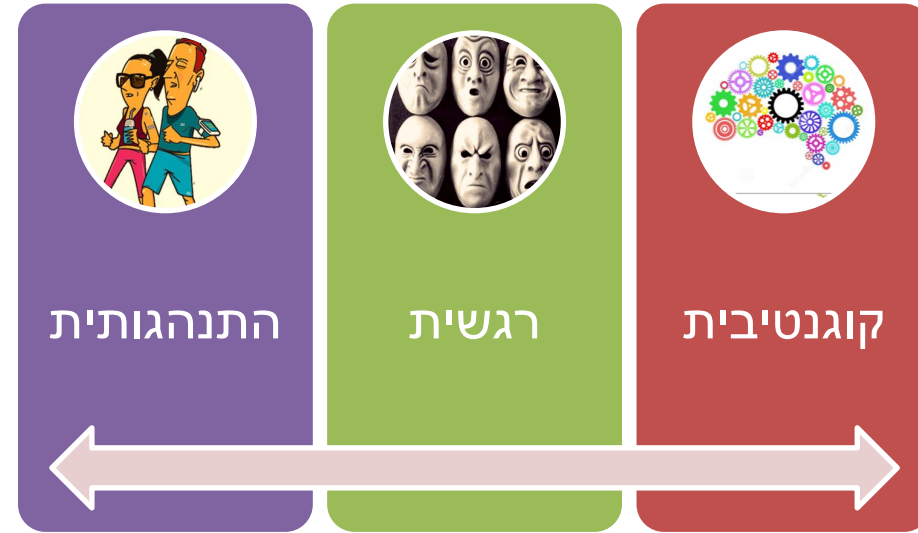
- חשיפה לאידיאלים נשיים של רזון בפרסומות משפיעה על תפיסה שלילית של דימוי גוף, הערכה עצמית שלילית וחוסר בטחון (למיש)
- קיים קשר בין חשיפה בתדירות גבוהה לפעילויות שבמוקד שלהן תמונות לבין דימוי גוף פגום והחפצה עצמית
- הפרעות אכילה – אנורקסיה בולימיה אכילה כפייתית

Gray & 2013

Meier

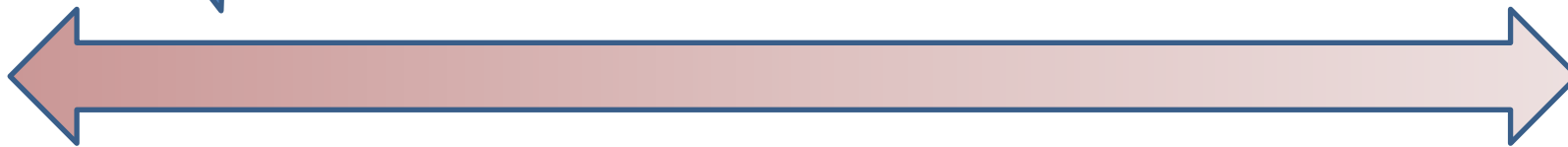

בחזרה לטיפול תפיסת עולם וסוגי השפעות

טווח ארוך

טווח קצר

לקחת סכמה - ולעשות בה מהפכה

אפשר גם אחרת...שיבוש תרבות

Ugly

Misfit models

נא להכיר Del Keen

"הדוגמן המכוער ביותר בעולם"

סרקו אותי

משרד החינוך

תודה שהשתתפתם